

Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelustrategia

Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta 21.08.2023 § 43

Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelustrategia ja palvelutuotantosuunnitelma on julkaistu 14.6.2023. Henkilöstön, asukkaiden ja sidosryhmien on mahdollista antaa suunnitelmasta lausunto 18.8.2023 saakka. Etelä-Savon alueen kunnat voivat antaa lausuntonsa vielä 22.8.2023.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunta on antanut hallintosäännön 13 § mukaisesti lausuntonsa palvelustrategiasta palvelu- ja tulevaisuuslautakunnalle. Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta tekee hallintosäännön 11 § mukaisesti esityksen hyvinvointialueen palvelustrategiaksi.

Olemassa olevan aikataulun mukaisesti aluevaltuusto päättää palvelustrategiasta ja palvelujen tuotantosuunnitelmasta 18.9.2023.

Konsernipalvelujen toimialajohtajan esitys:

Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta tekee esityksensä hyvinvointialueen palvelustrategiaksi.

Käsittely:

Todettu kokouksessa, että esityslistaan jäänyt kirjoitusvirhe pykälän otsikkoon ja tämä korjataan pöytäkirjaan.

Päätös:

Palvelu -ja tulevaisuuslautakunta hyväksyy liitteenä olevan palvelustrategian ja esittää sen Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelustrategiaksi.

Aluehallitus 11.09.2023 § 265

Valmistelija

konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä, puh. 044 770 0577

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto kokoontui 12.4.2023 sekä 13.6.2023 seminaariin käsittelemään palvelustrategiaa ja palvelujen tuotantosuunnitelmaa. Luonnokset julkaistiin 14.6.2023. Henkilöstön, asukkaiden ja sidosryhmien on ollut mahdollista antaa suunnitelmasta lausunto 18.8.2023 saakka. Etelä-Savon alueen kunnat ovat voineet antaa lausuntonsa vielä 22.8.2023.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunta on antanut hallintosäännön 13 § mukaisesti lausuntonsa palvelustrategiasta palvelu- ja tulevaisuuslautakunnalle. Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta käsittelee palvelustrategiaa sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen lautakunnan antamaa lausuntoa kokouksessaan 21.8.2023. Hallintosäännön 11 § mukaisesti palvelu- ja tulevaisuuslautakunta on tehnyt esityksen hyvinvointialueen palvelustrategiaksi.

Palvelustrategian pohjana on hyvinvointialueen strategia ja sen missio ”Myö yhdessä”. Palvelustrategian kantaviksi teemoiksi valikoituivat jo hyvinvointialueen valmisteluvaiheessa:

- asiakas ytimessä
- joustavaa asiointia
- rohkeasti edellä
- oikeat osaajat kanssasi

Muita esiin nousevia painopisteitä ovat mm. digitaalisuus ja etäpalvelut, palvelujen liikkuvuus sekä toimialojen välinen integraatio. Toimiva ja tehokas asiakasohjaus on edellytys palvelujen oikea-aikaisuudelle ja tehokkaalle toteuttamiselle. Alueen kuntien kanssa luodaan toimiva yhteistyö erityisesti hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen asioissa. Palvelustrategia sisältää myös ikäohjelman sekä kiinteistöstrategian. Ikäohjelman tavoitteena on, että ikääntyvä väestö saa tarvitsemansa palvelut oikea-aikaisesti. Hyvinvointialueen kiinteistöstrategian päämääränä hyvinvointialueen kiinteistövarallisuuden hallinta ja hoitaminen tehokkaalla, kestäväällä ja kokonaisedun varmistavalla tavalla nykyisissä ja muuttuvissa olosuhteissa. Hyvinvointialueen käytössä olevien tilojen neliömäärää on supistettava merkittävästi palveluverkkoa ja tilojen käyttöä tehostamalla.

Palvelustrategian taustalla huomioidaan Etelä-Savon väestömäärän, ikärakenteen ja väestön palvelujen tarpeen muutokset. Vaikka väestö ikääntyy ja lähtökohtaisesti palvelutarve kasvaa, väestön vähenemisen myötä kokonaispalvelutarve alueella ei kasva juurikaan. Tämä muodostuu Etelä-Savon näkökulmasta suureksi ongelmaksi, koska valtion rahoituksessa painottuvat juuri väestön palvelutarve sekä väestömäärä. Valtion rahoitus ei näytä kasvavan riittävästi, jotta nykyisenkalainen palveluorganisaatio voitaisiin ylläpitää. Palveluverkon ja palvelutuotannon sopeuttaminen on välttämätöntä ja siihen keinot on sisällytetty palvelujen tuotantosuunnitelmaan. Sopeutettaessakin taataan tasavertaiset ja yhdenmukaiset palvelut kaikille hyvinvointialueen asukkaille. Tällöin poistetaan päällekkäinen resurssi ja mitoitetaan palvelut Etelä-Savon väestölle sen määrän muutokset huomioiden ja asukkaiden palvelutarpeeseen nähden. Työssä varmistetaan myös yhdenmukaiset maksut ja taksat, palkkiot, kriteerit ja soveltamisohjeet. Hyvinvointialueen sisällä väestömäärän muutokset aiheuttavat sopeuttamistarpeen kaikilla muilla toimialoilla paitsi ikääntyneiden palveluissa, jossa sielläkin on pystyttävä palvelurakenteen hallinnan ja uusien teknologioiden keinoin leikkaamaan väestön ikääntymisen tuomaa kasvupainetta.

Palvelujen järjestämistä ja palvelustrategian toteuttamista ohjaavat lainsäädännön lisäksi sekä sosiaali- ja terveysministeriön että sisäministeriöt asettamat sitovat toiminnalliset tavoitteet.

Hyvinvointialuejohtajan esitys:

Aluehallitus hyväksyy liitteenä olevan hyvinvointialueen palvelustrategian ja lähettää sen aluevaltuuston hyväksyttäväksi.

Käsittely:

Käsittelyn aikana esittelijä muutti esitystään siten, että liitteenä olevasta Etelä-Savon hyvinvointialueen palvelustrategiasta hyväksytään sivut 1-93. Sivut 94-161 merkitään tausta-materiaaliksi.

Asiasta käydyn keskustelun aikana Janne Laine esitti Eija Stenbergin ja Panu Peitsaron kannattamana muutosta esittelijän pohjaesitykseen.

Muutosesityksen sisältö oli seuraava:

“Esitän että tässä vaiheessa ei hyväksytä kiinteistöstrategiassa esitettyä rajua kiinteistöjen vähentämistavoitetta, koska näin raju tavoite johtaisi

merkittäviin palveluverkon ja lähipalveluiden supistuksiin. Ensin pitää valtuuston päättää palveluverkko, palvelut ja palvelutasot, jotta realistinen numeraalinen tavoite voidaan asettaa. Etelä-Savossa on kuitenkin laaja- ja vesistön rikkoma tasaisesti asutettu alue sekä muita alueita vanhempi väestö ja sitä kautta isommat palvelutarpeet ja vaativammat olosuhdetekijät pitkinä etäisyyksinä. Liian raju palveluverkon karsiminen johtaisi siihen, että ihmiset eivät mene ajoissa hoitoon ja heidän terveys- ja sosiaalisten ongelmien hoitonsa tulisi entistä kalliimmaksi. Säästöt jäisivät hyvin lyhytnäköisiksi ja lopulta kokonaisuudet kasvaisivat aiempaa isommiksi. Lisäksi ei myöskään hyväksytä strategian liitteenä olevia laskelmia teksteineen. Laskelmissa muun muassa asetetaan leikkaustavoitteita erikseen itä- ja etelä-savolle sekä vähätellään itä-savon aluekehitystä, millä perusteella asetetaan isompia leikkaustavoitteita. Tämä on vastoin valtuuston päättämää myö yhessä strategiaa.”

Todettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että esittelijän esityksestä on tehty poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän esitystä äänestävät Jaa ja ne, jotka kannattavat Janne Laineen esitystä äänestävät Ei.

Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritettussa äänestyksessä annettiin 9 Jaa ääntä ja 3 Ei ääntä sekä 1 tyhjä ääni. Puheenjohtaja totesi, että esittelijän esitys on tullut aluehallituksen päätökseksi.

Aluehallituksen päätös:

Hyväksyttiin esittelijän muuttaman esityksen mukaisesti.
Pöytäkirja tämän pykälän osalta tarkastettiin kokouksessa.

Aluevaltuusto 18.09.2023 § 71

5549/00.04.02/2023

Aluehallituksen esitys:

Aluevaltuusto hyväksyy liitteenä olevan hyvinvointialueen palvelustrategian.

Käsittely:

Hannu Auvinen poistui kokouksesta 14.55

Maritta Mynttinen saapui kokoukseen 14.55

Pasi Pekkonen oli poissa kokouksesta 15.00-15.02

Asiasta käydyin keskustelun aikana Janne Laine esitti Eero Sistosen, Kirsti Laamasen, Tukka Suomalaisen, Pekka Kilpeläisen, Olli-Pekka Kristianssonin, Eija Stenbergin, Terho Kaskisen, Jouni Koskelon, Sanni Kempaisen, Kirsi Visusen ja Sanna Niemelän kannattamana seuraavaa muutosesitystä:

"Esitän että tässä vaiheessa ei hyväksytä kiinteistöstrategiassa esitettyä rajua kiinteistöjen vähentämistavoitetta, koska näin raju tavoite vähentää kiinteistöjen määrää peräti lähes puoleen nykyisestä johtaisi merkittäviin palveluverkon ja lähipalveluiden supistuksiin. Tasaisena leikkauksena tämä tarkoittaisi, että jokaisesta kunnasta vähennettäisiin noin 10.000 neliometriä kiinteistöjä. Erityisesti maaseutukirkonkylille tämä tarkoittaisi rajua palveluiden karsintaa nykytasoon verrattuna, kun samaan aikaan Mikkelin kaupunkikeskustaan ollaan tekemässä lisäinvestointeja tiloihin. Koko ajan luotu epävarmuus palveluverkkoon luo epävarmuutta henkilöstölle ja saa henkilöstön hakeutumaan muualle ja näin heikentää palveluita. Lisäksi epävarmuuden luominen elintärkeisiin sote- ja pelastuspalveluihin on aiheuttanut väestössä huolta ja turvattomuutta, millä on kielteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvoinnille. Ensin pitää valtuuston päättää palveluverkko, palvelut ja palvelutasot sekä mitä voidaan liikkuvilla palveluilla hoitaa, jotta realistinen numeraalinen tavoite voidaan asettaa. Valtakunnan keskiarvosta vedetty tilojen vähentämistavoite on väärä, koska Etelä-Savossa on kuitenkin muuhun Suomeen verrattuna laaja ja vesistön rikkoma tasaisesti asutettu alue sekä muita alueita vanhempi väestö ja sitä kautta isommat palvelutarpeet ja vaativammat olosuhdetekijät pitkinä etäisyyksinä. Liian raju palveluverkon karsiminen johtaisi siihen, että ihmiset eivät mene ajoissa hoitoon ja heidän terveys- ja sosiaalisten ongelmien hoitonsa tulisi entistä kalliimmaksi. Säästöt jäisivät hyvin lyhytnäköisiksi ja lopulta kokonaisuudet kasvaisivat aiempaa isommiksi. Samoin alueen elinvoimaisuus heikkenisi, koska yritysten ja ihmisten sijoittumiselle ovat keskeisiä myös toimivat sote- ja pelastuspalvelut. Tämä taas johtaa väestön määrän vähenemiseen, mikä

johtaa soterahoituksen pienenemiseen. Alueen elinvoimaisuudella on välitön vaikutus myös alueen rahoituspohjaan. Tilojen käyttöä toki pitää tehostaa, mutta nyt esitetty valtakunnan keskiarvoon perustuva määrällinen tavoite ei voi olla edellämainituista syistä palveluverkkoa, palveluita ja palvelutasoa ohjaava strategisen tason määräys. Valtuustolta puuttuu olennaiset tiedot, miten kiinteistöjen määrän näin raju vähentäminen tulee vaikuttamaan palveluverkkoon, palveluihin ja palvelutasoihin sekä liikkuviin palveluihin, väestön alueelliseen tasa-arvoon ja elinvoimaisuuteen. Lisäksi ei myöskään hyväksytä strategian liitteenä olevia laskelmia teksteineen. Laskelmissa muun muassa asetetaan leikkaustavoitteita erikseen itä- ja etelä-savolle sekä vähätellään itä-savon aluekehitystä., millä perusteella asetetaan isompia leikkaustavoitteita. Tämä on vastoin valtuuston päättämää myö yhdessä strategiaa."

Todettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että aluehallituksen esityksestä on tehty poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat aluehallituksen esitystä äänestävät Jaa ja ne, jotka kannattavat Janne Laineen esitystä äänestävät Ei.

Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritettussa äänestyksessä annettiin 32 Jaa ääntä ja 24 Ei ääntä, 1 Tyhjä. Puheenjohtaja totesi, että aluehallituksen esitys on tullut aluevaltuuston päätökseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Äänestystiedot

Aluehallituksen esitys Jaa / Laine Ei / Tyhjä